

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 6 fillér.

MEGJELENIK HETENKENT EGYSZER
szombaton és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Városi Könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Idé küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Hortobágy terményei.

A gazda kénytelen olyan termést csépelni, minőt szorgalmához, ügyeskedéséhez s földjének jó vagy kevésbé jó talajához képes s kedvező vagy kevésbé kedvező időjárás folytán kapott.

Nem ugyan mint gazda, nem is úgy, mint a Hortobágy gazdája, hanem mégis úgy, mint akinek polgári és egyéni kötelességem is foglalkozni a Hortobágy jövedelmezőbb kihasználásának kérdésével és mint olyan, ki megismertetni s aztán megvitatni kívánom a történeteket s továbbiakat — a csak pár nappal ezelőtt lefolyt közgyűlés eredményével kívánok foglalkozni — tudniillik közgyűlésünknek a Hortobágyra vonatkozó határozatával.

Nagyon sovány, de mégis hasznot hozható termésünk van. — Értem ez alatt a közgyűlési határozatot.

A kezdetben felvetett hasonlatot élembe állítva, — merem hirdetni, hogy jó és értékes mag volt elvetve a Hortobágy hasznosítása nagy terjedelmű kérdésének talajába. — Kövendy kiválóan tiszta, tárgyilagos s részleteiben is kidolgozott javaslata, aztán a kisebb s a kiküldött Bizottságok javaslatai, a Tanács javaslata, a Gazdák javaslata s Vinnay Géza műszaki Tanácsos urnak javaslata. — Ezekből termelt a közgyűlési sovány határozatot, — az elhalasztás.

Tegyük fel, hogy azok a magvak élő növények magvai — s hogy mint olyanok kihajtanak újra a jövő tavaszon és foglalkozunk majd akkor velük, — most foglalkozunk ama sovány határozattal — s kutassuk, mi következék most? — Talán előbbre visszük a kérdést ezzel is

Targyaljon a közgyűlésből kiküldött Bizottság s a Tanács a gazdák értekezletéből kiküldött 15 tagu bizottsággal.

Ez olyan egyszerű dolognak látszik.

Pedig a formai nehézségek nagyok s csak úgy lesznek leküzdhetők, ha lealkudhatunk belőlük valamit. — Alkudjuk le először a Tanácsnak, mint testületnek részvételét az együttes tanácskozásból.

Mert hiszen ha közös tárgyalást tartana is a Tanács ama két csoporttal, mégis csak hivatása marad, hogy a midőn ama csoportok tárgyalása alól az ügy kikerül, tárgyalja le a Tanács maga a kérdést, ama Bizottságok illetve együttes Bizottság véleményének figyelembe vételével. Mert hiszen szabályrendelet szerinti kötelessége, hogy ő — a Tanács, tanácsi határozattal s határozati javaslattal terjessze a közgyűlés elé az ügyet. — Ezt, azt hiszem, a bizottsági tagok mindenike így akarja most is. — Ennélfogva az a lealkuvás voltaképen nem is lealkuvás, hanem a közgyűlési határozat helyes értelmezése.

Most menjünk tovább.

1897-ben a közgyűlés úgy intézkedett, hogy az akkor általa alakított bizottságban legyenek gazdák — a gazdasági bizottság tagjai, — legyenek jogászok, a jog- és p. ü. bizottság tagjai s ott legyenek a Tanácsnak ama tagjai is, kik mint szakemberek hivatottak eljárni. — Közbevetőleg mondván ez egyik indoka volt most annak, hogy a jog- és pénzügyi bizottság elé nem került az ügy.

Ugyde most a közgyűlésben egyik bizottsági tag részéről, aki tud helyesen s jogászai elmével és tudással boncolgatni, elhangzott a panasz, hogy most ez a fontos ügy úgy volt a közgyűlés elébe bevive, hogy nem tárgyalta a kiküldött bizottság véleményét sem a gazdasági bizottság, sem a jog- és pénzügyi bizottság. Pedig szerinte ezek — a maguk plenaris ülésükön hivatva voltak tárgyalni — s talán általok új és helyesebb megoldás javasoltatott volna. — Felhozta az a bizottsági tag ur érvelésének támogatására épen azt is, hogy ime a szervezeti szabályzatot most a jog- és pénzügyi bizottság tárgyalja, holott a szervezeti szabályzat átdolgozására is épen úgy külön bizottságot küldött ki a közgyűlés, mint a Hortobágy jövedelmezőbb kihasználása ügyében.

Én ugyan azt tartom ma is, hogy egy a közgyűlésből kiküldött bizottság vélekedését — kivált akkor, ha az a bizottság épen ama rendes bizottságok tagjai sorából lett alakítva, nem tárgyalhatja — s nem bírálhatja felül külön a gazdasági s a jog- és pénzügyi plenaris bizottság — s azt is tudom, hogy a szervezeti bizottság megállapításai tendenciózusan s azért kerültek a jog- és pénzügyi bizottság plenuma elé, mert a közgyűlésben lett az így irányítva; de mégis a Hortobágy kérdésnek hangoztatott súlyát, fontosságát, nehézségeit tekintve nem akarok elzárkozni attól, hogy ám tárgyalja le majd amaz együttes bizottság munkálatát úgy a gazdasági bizottság, mint a jog- és pénzügyi bizottság plenuma is. — Nagyon szeretném, ha a kérdésnek már most a papíron de a nyilvánosság előtt megvitatva lenne ez a részlete is. — A közgyűlés szükre szabott idejét eféle formakérdés vitatásával bárha életbe vágó is az — káros elfoglalni, mert az eféle formavita kifárasztja a figyelmet s a dolog lényegéhez jutva már fáradtak, idegesek vagyunk s kevésbé tudunk helyesen intézkedni, határozni. — Ezt a multak sokszor beigazolták.

A sovány termés — a közgyűlési elhalasztó határozat még egyéb kívánni valókat is fenthagyott kérdésnek.

Az 1897-ben keletkezett közgyűlési határozat csakis jövedelmezőbb kihasználás tekintetében javaslatot tenni rendelte el. Mert másik fontos érdeknek jelölte meg — nagyon helyesen, az állattenyésztés érdekét is.

Ugy ama, mint ezen érdek feltétlenül kielégítendő. Vagyis igyekeznie kell a kiküldött bizottságnak, hogy mindkettőre nézve biztos irányt jelöljön meg.

Bárki állítja is azonban azt, hogy a most beterjesztett javaslatok ezekre nézve nem szolgáltatnak adatokat, tévesen állítja. S így ma sincs megvitatta, hogy azok a javaslatok ez irányban téves uton járnak s a halasztási határozattal nincs megmondva, sem az, hogy azok miért tévesek, sem az, hogy mely irányban mozogjon a kiküldött bizottság?

Az adomabeli cigány úgy akart gazdálkodni, hogy a lovát hozzá szoktatja a koplaláshoz s tudjuk, hogy belevesztett a gazdálkodásba. Félek, hogy így járunk. A jövedelem — a halogatás miatt elmaradt s ki meri tagadni, hogy Hortobágyunk mai állapota mellett sülyed folyton sülyed a mi jószág állományunk úgy számban, mint minőségben.

A halasztás tehát, amibe beleegyeztem én is, azért volt szükséges s azért hasznos, nehogy egy helytelen határozat veszedelme sújtsa e várost s lakosait, ne szolgáljon arra, hogy újólaj nem gondolkozunk vagy tíz évig, hanem szolgáljon alkalmat arra, hogy egyetértéssel alkossunk olyan megoldást, mely eltekintve egyesek jogtalan előnyétől, használjon a városnak s használjon a város minden lakosának. Én rajta leszek.

Debrecen, 1906. december 15.

N.

Városi közgyűlés.

— A Hortobágy hasznosítása. —

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 10-én tartotta rendkívüli közgyűlését a Hortobágy hasznosításának ügyében. A közgyűlésen Weszprémy Zoltán főispán elnökölt és megnyitó beszédében rámutatott a Hortobágy hasznosításának fontosságára. Meggyőző érvekkel támogatta ama meggyőződését, hogy a Hortobágy hasznosításának kérdését okvetlenül meg kell oldani. A megoldásban eltérők lehetnek a nézetek, de abban egyszersmind kell, hogy a mostani állapot tarthatatlanságát belássuk. Higgadt és tárgyilagos vitát kér és meg van győződve, hogy a közgyűlés bölcsesége a helyes utat meg fogja találni a megoldás kérdésében.

A főispán szép beszédét megéljenezte a közgyűlés, mely után Berger Andor dr. bizottsági tag ur indítványozza, hogy mivel még kevesen vannak jelen, ejtse meg a közgyűlés a névszerint való szavazásokat. Juhász Ignác bizottsági tag ellenkező véleményben van és elsőnek a Hortobágy ügyét kívánja tárgyalni. A közgyűlés az utóbbi indítványt fogadta el és ezzel megkezdődött a tárgyalás.

Király Gyula tanácsnok előadó széles mederben ismertette a Hortobágy hasznosítására vonatkozó javaslatokat. kifogástalanul bírálta a javaslatokat, elismeréssel szólva azokról a nemes törekvésekről, melyek életet adtak eme javaslatoknak. Majd végül felolvasta a tanács javaslatát, mely szerint a Hortobágyból 15,000 holdat óhajt hasznosítani, 3000 holdat öntöztetni, a megmaradó 34,000 holdat pedig közlegelő céljaira kíván felhasználni.

Legelször Jánosi Zoltán szólalt fel; ő is égetően szükségesnek tartja a Hortobágy hasznosítását, fontosnak tartja az állattenyésztés érdekét is, de nem a város többi lakosságának kárára. Indítványozza, hogy e kérdés tárgyalásában és a szavazásban nem vehetnek részt az érdekeltek.

Az elnök felolvassa a törvény és a tanácskozási ügyrend ide vonatkozó szakaszát, majd felhívja az indítványozót, hogy indítványát okolja meg és jelölje meg azokat, akiket érdekelteknek tart.

Jánosi kijelenti, hogy a legeltetési jogot használó gazdák és bérlők érdekeltek.

Az ügyrendhez szólalt fel dr. Freund Jenő is. Ugy véli, hogy Jánosi kissé túllót a célon az érdekeltség meghatározásában. Szerinte azok az érdekeltek, akik határozott ajánlatot tettek a városnak a Hortobágy megvételére, tehát azok, akik a gazdák értekezletén elfogadott és a közgyűlés elé terjesztett ajánlatot aláírták.

Ekkor állt fel szólásra Juhász Ignác.

— Az ügyrendhez? — kérdi az elnök.

— Igen, — feleli Juhász és kifejti, hogy a Hortobágy-ügyben érdekelt az egész város lakossága, még Jánosi Zoltán is. (Derűtség.) Freund Jenő tévedésére is rámutat, mert az nem kötelező erővel bíró ajánlat, hanem csak terv. Nem fogadja el sem a Jánosi, sem a Freund érvelését.

Komlóssy Arthur is ellenzi az érdekeltség hangoztatását. Nem érdekelt itt senki. Nyugodt lélekkel részt vehet és szavazhat mindenki. Eddig is ez volt a gyakorlat, ezután sem lehet másként.

Ismételt felszólalásban felel Jánosi Zoltán a felszólalásokra és kijelenti, hogy ő nem használja legeltetési jogát, tehát nem érdekelt. Indítványát fentartja.

Az elnöklő főispán kijelenti, hogy a gazdák díjat fizetnek a legeltetésért, nem bért. Nincs is legeltetési jog, az csak kedvezmény, tehát érdekeltség sincsen.

Elsőnek a tárgyhöz Márton Imre szólalt fel. Említést tesz a két év előtti nagy aszályról, az általános husdrágulásról. Kifejti, hogy a házipénztár érdeke másodrendű, mert hiszen minden közjövdelem arra van hivatva, hogy a város minden lakosának a jólétének emelésére szolgáljon. A tanácsi javaslatot azon kifejezés miatt is aggodalmasnak tartja, mert azt mondja: „egyelőre csak“ 15,000 holdat vesz el a Hortobágyból. Ez azt jelenti, hogy ez csak az első lépés, amelyet követni fog a többi, míg végre a Hortobágyból semmi sem marad meg legelőnek. Ezt ő nem helyesli. Az ügyet különben sem látja annyira előkészítettnek, hogy azt most tárgyalni lehessen. Habár az ő indítványa látszólag halasztó természetű, az még sem elodázása a kérdésnek, ellenben alkalmas arra, hogy a fontos kérdés alaposan előkészítettessék. Határozati javaslatot nyújt be (amelyet már ismertettünk), hogy a Hortobágy-hasznosítás ügyét egyelőre vegyék le a napirendről, küldjenek ki bizottságot, amely foglalkozzon behatóan a kérdéssel és közmegelegedésre oldja meg azt. (Helyeslés.)

Juhász Ignác szerint ez az ügy még nem terjesztetett a szakbizottságok elé. Nem tárgyalta se a gazdasági, se a jog- és pénzügyi bizottság a tanács javaslatát, tehát az a kellő előkészítés nélkül került a közgyűlés elé. A napirendről való levétel mellett szavaz tehát.

Ezután a városi párt elnöke, Kardos László szólalt fel. A mi Hortobágyunk évszázadokon át legelő volt, de a városnak nem volt haszna belőle, aminek pedig haszna nincs, annak értéke sincs. Ez az ügy sürgős. Ha el is fogadja a napirendről való levételt, záros határidő alatt kötelezni kéri a kiküldendő bizottságot, hogy pl. március elsejére indítványt tegyen.

Elfogadja Jánosi Zoltán is a halasztási indítványt, de a Kardos féle módosítással. A tanácsi javaslat nem új, hiszen már 1848-ban is ki akartak hasznosítás céljából hasítani 15,000 holdat a Hortobágyból. Ha most el is elfogadja a napirendről való levételt, azt csakis a Kardos László pótlásával fogadja el.

Márton Imre azt feleli Kardosnak, hogy mért nem sürgette meg az ügyet 9 év óta, mért akarja most 2 hónap alatt áthajtani? Nem fogadja el a pótlást. Változatlanul fentartja indítványát.

Kiss Albert, mikor elolvasta a tanács javaslatát, megdöbbsen azon a szón, hogy csak egyelőre akar 15.000 holdat kihasítani a Hortobágyból a tanács, később az egészre ráteszi kezét. Még inkább megdöbbsentette az a kétségbeesett javaslat, amelyet a gazdák tettek, akik óriási áldozatok árán is meg akarják közlegelőnek tartani a Hortobágyot. E kérdést csak kölcsönös jóakarattal lehet megoldani. Kéri, fogadják el a napirendről való levételt kimondó indítványt, mert az ügyet a kellő előkészítés nélkül hozta ide a tanács. A hasznosítás ügye most már nem fog lekerülni a napirendről. Ez a polgármester és a tanács érdeme; üdvözlözte, de üdvözlözte a polgárságot is, amely önvédelmére megmozdult és érdekeit védelmezi. Reméli, hogy e nagy kérdést közmegegyezésre fogják megoldani annak idején. (Eljenzés)

Freund Jenő dr. a Kardos pótlásával fogadja el a napirendről való levételt. Eleget tárgyalták már ezt a kérdést, tisztában lehetnek vele. A városnak szüksége van a Hortobágy jövedelmére.

Komlóssy Arthur ismerteti a hasznosítás kérdését. Az indítványt 1897 július havában tették meg dr. Bakonyi Samu és Zádor Lajos. Kilenc év után eljutottunk — a napirendről való levételig. Ugy látja, hogy Márton Imre határozati javaslata itéletnapig halasztja el a kérdés megoldását. Záros határidő kitűzését kéri. Két hónap nem elég, ő félesztendő kötné ki. Juliusig letárgyalhatja a dolgot a bizottság és a szeptemberi közgyűlés elé érdemi javaslatot is tehet.

Zádor Lajos rövid felszólalása után Kardos László kijelentette, hogy csatlakozik a záros határidő tekintetében a Komlóssy Arthur indítványához.

Bakonyi Samu dr. azért szólalt fel, mert felemlítette Komlóssy, hogy ő kezdeményezte 9 év előtt a Hortobágy hasznosítását. Igaz, de akkor magasztos cél lebegett előttük: a ref. egyetem létesítésének az ügye. A város gazdaközönsége kulturális célokért sokat áldozott századokon keresztül és öntudatosan áldozni kész ma is. Debrecen hajdani jólétének alapja a kereskedelem és mezőgazdaság volt. Az, aki a gazdasági élet e két tényezőjét szembe akarná állítani, az e város ellensége. (Helyeslés.) Nem hiszi, hogy a közgyűlési teremben ilyen akadjon. A gazdáknak nagy érdekéről van szó, viszont fontos a város érdeke is. Hiszi hogy a kivezető utat meg fogják találni, hiszen a békesség jegyében mozog az ügy. A gazdák a közgyűlés előtt fekvő indítványukban nem tagadják a hasznosítás szükségességét, sőt kijelentik, hogy azt elodáztatatlannak tartják, csak persze módot keresnek ők is érdekeik megvédésére. Jól mondta Kiss Albert, hogy kétségbeesett módon védekeznek, mikor olyan terhet, mint a Hortobágy megvétele, készek magukra is vállalni. Lehetetlennek tartja, hogy a kérdést békés uton megoldani ne lehessen. A dolog még nem is készítettett elő kellőképp, a bizottságokon keresztül sem ment. Ilyen nagy és fontos kérdést nem szabad keresztül erőszakolni, hanem a megoldásnak oly módját kell keresni, hogy az mindenkit kielégítsen. Az öntözés kérdésében támogatja a tanács javaslatát és helyesli, ha az öntözéssel kísérleteket tesznek. A napirendről való levételt elfogadja, de oly pótlással, hogy a kiküldendő bizottság munkásságáról a szeptemberi közgyűlésen tegyen jelentést.

Juhász Ignác elvből ellene van minden záros határidőnek. Ezelőtt 9 évvel is záros határidőt kötöttek ki és íme még ma sem jutott a kérdés a megoldáshoz. Bakonyi pótlását azonban elfogadja. Ha a bizottság szeptemberben jelentést tesz, módjában áll ahhoz mindenkinek hozzászólni.

Jánosi Zoltán szerint, ha nem kötnek ki záros határidőt, akkor sohasem oldják meg a kérdést. Csodálja, hogy Juhász ellensége a záros határidőnek, hiszen a 9 év előtt kiküldött bizottságot is azzal küldték ki, hogy záros határidő alatt tegyen javaslatot és még sem tett. Ha most nem kötünk ki záros határidőt, akkor még 90 év múlva sem lesz Hortobágyhasznosítás. (Derűtség.) Elfogadja a Komlóssy-féle módosítást.

Ezután az elnök bezárta a vitát. A közgyűlés a napirendről való levételt egyhangulag elfogadta. Utána a két módosítás felett szavaztak, hogy a kiküldendő bizottság a jövő év szeptemberében tartandó közgyűlés elé jelentést (ez Bakonyi Samu-féle módosítás) tegyen e, vagy pedig érdemleges javaslatot (ez a Kardos — Jánosi — Komlóssy-féle módosítás) terjesszen a közgyűlés elé.

Ezen módosítás felett, miután Kardos László és társai névszerinti szavazást kértek és azt a főispán elrendelte, névszerint szavaztak. A szavazás eredménye az volt, hogy a közgyűlés 65 szavazattal 37 ellen a Bakonyi-féle módosítást fogadta el.

Jánosi Zoltán kijelentette, hogy megfélebbezi a határozatot.

Ezután az elnök kérde, hogy kikből álljon a kiküldendő bizottság?

Márton Imre javasolja, hogy a kiküldendő bizottság tagjai maradjanak a régiek, csupán az elhalt Bányai helyébe ajánlja Jóna Jánost. (Helyeslés.)

Komlóssy Arthur indítványozza, hogy a gazdasági egyesület által kiküldendő 12 tagu bizottság tagjai is választassanak be a bizottságba.

Márton Imre ellenzi ezt. A közgyűlés is úgy határozott és csupán Bányai helyére választották meg Jóna Jánost.

Következtek volna a névszerinti szavazások, de mindjárt az elsőnél kitűnt, hogy határozatképes számban nincsenek, mert a Hortobágy-kérdés letárgyalása után a bizottsági tagok javarésze eltávozott. A közgyűlés, miután a főispán a jegyzőkönyv hitelesítését dec. 11. napjának d. u. 4 órára halasztotta, fél 7 órakor véget ért.

A közgyűlés és a Hortobágy hasznosítása.

Irta: Oberon.

A közgyűlési vita után eszünkbe jutott a bibliai példázat a magvakról, A szántóvető ember ugyanis kiment a mezőre és vetetett. A mag egyrésze kősziklára esett és így nem kelt ki; a másik az útfélre hullott, hol a járókelő emberek eltaposták, ismét a másik rész a tövises és bojtorjánok közé hullván, kikelték ugyan, de a gyöngye buzaszálat az erősebb gaz elnyomta, ismét egy részét a madarak fegyasztották el és csak egy igen kevés jutott a jó földbe, mely gyümölcsöt hozott.

Fiat applicatió!

A Hortobágy hasznosításának tárgyalásánál igen sok jó eszmére találtunk. Nemes mag, erőteljes, termőképes a *Kövendy Domokos* javaslata, melyet örömmel üdvözlöztünk mi is, lapunk hasábjain méltatva azt érdeme szerint *Értékes* mag a *Király Gyula*-féle tanácsi javaslat, mely koncepciójában nem oly merész, mint a *Kövendy*-féle, de egy nagy lépéssel vinné Debrecen a modern agrikultúra felé. A gazdaközönség javaslata is *letszelős*, de vég-eredményében majdnem kivihetetlen, részint azért, mert a megajánlási összeg nagyon csekély, részint mivel az ily módon való megoldás nem volna arányban azzal a haszonnal,

mely a fentebbi két javaslat elfogadása esetén a házipénztárnak jutna. Végül a *Vinnay-Jármy*-féle javaslat értékét kétségessé teszi az, hogy nem állanak oly adatok előttünk, melyek az öntözés mérhetlen költségei ellenében haszonnal kecsegtetnének bennünket. Mindezek felett azouban lehet eszmét cserélni, a különböző javaslatokat összeegyeztetni, a kivitel módzatain változtatni, de nem volna szabad szerény nézetünk szerint a kérdés megoldását a jövő év végére elhalasztani.

A halasztás nemcsak idővesztés itt, hanem egy *törekvés* az eszme agyonhallgatására és megölésére, azok részéről, akik képzelt jogaikban mintegy kéjelegve századok hibájából nem akarnak kibontakozni. Kétséges értékű jogszokásra nézetünk szerint a bususra támaszkodva kétségesített erőszakkal akarják ezt az életrevaló eszmét a napirendről leszorítani. Ha nem így volna, akkor nem jajdulna fel *Szentessy János* bizottsági tagtársunk és nem kívánná keresztyéni érzülettel *Kövendy Domokost* a Tiszába fojtani becsületes és önzetlen munkájáért, melylyel a Hortobágy hasznosítását kidolgozta. Mellékesen megjegyezzük itt, hogy nem vesszük zokon *Szentessy János* darabos közbeszólását, mert hisz nem is kívánhatjuk tőle, hogy megértse és méltányolja a *Kövendy Domokos* szellemi munkáját. A varga is ócsárolta Apelleszt, de Apellesz azért csak Apellesz maradt, a tudákos varga pedig tovább varta jól-rosszul a koturnusokat... Éppen azért csakis azta tanácsot adhatjuk *Szentessy János* bizottságtagnak, hogy aki nem ért arabusul, ne beszéljen arabusul.

Évtizedek óta foglalkozunk, tanakodunk, gyülesezünk, véleményezünk a Hortobágy hasznosításának kérdésében. Megvitattuk jogi, gazdasági, szociális oldalait és mikor azt hittük, hogy nyélbe ütöttük a dolgot legalább annyira, hogy a közgyűlés szabadon választhat a szebbnél-szebb tervek közül, akkor *nascitur ridiculus mus* a hegyek vajudása után. „Nincs előkészítve a javaslat“ hangzik egyfelől, „a Tiszába kell dobni *Kövendy*-t, mert ily szép javaslatot mert teremteni“, harsog a szó *Szentessy János* bizottsági tag ajkáról, meg kell fontolni még egyszer, vajon nem sérti-e a városra nézve dus hasznot hozó hasznosítás a zsebeket, melyek a természetlenek kürtölt Hortobágyból eddig jól megteltek, egyszóval, amit eddig irt a sajtó, az nem igaz, amit a szakbizottságok éveken át kiizadtak az haszontalan munka, a javaslatokat készítő álmodozók, kába idealisták, megrontói a polgárságnak, megölői az állattenyésztésnek. Amiből aztán az volna a következtetés, hogy maradjon minden a régiben, éljünk meg a csalékony délibábból, folytassuk az eddigi meseszerű kihasználási rendszert úgy azonban, hogy a Hortobágy negyvenkétezer holdja csak azon boldogoknak hozzon hasznot, akik a képzelt jog ingadozó álláspontjára helyezkedve, fájó szívvel válnának meg ana jövedelmi forrástól, mely mellett a város házipénztára szomjas marad.

A közgyűlés nem tárgyalta a javaslatokat, hanem kimondta, hogy 1907 szeptember 1-ére kívánja ezen kérdés megoldását napirendre tenni. Ne legyünk *Kasszandrák*, de mi azt hisszük, hogy évek fognak ismét eltelni, háromszor is megjönnek a sáskák a délibábos pusztára, míg a közgyűlés e tekintetben határozni fog. Ismerem önmagunkat, ismerem azt a szellemet, mely a csomók megoldásától irtózik. Hány és hány üdvös eszmét adtak már a bizottságok és a tanács a közgyűlés elé és mi lett sorsuk? Levettük a napirendről, nehogy szemünkbe vágják, hogy mi nem vagyunk abderiták, kitoltuk a terminusokat a grac-

cas calandas és mindig megnyugtattuk magunkat azzal, hogy nincs most kedvező, napfényes idő az eszme megérlelésére. A nembánomság, maradiság, vaskalaposság posványában aztán a legszebb tervek elpusztultak, a legnemesebb eszmék magvai elrothattak és bár milliókat költöttünk mégis úgy vagyunk, hogy egyik-másik alkotás és közhasznú intézmény tekintetében, magyarosan szólva a kisebb városok lepipálnak bennünket.

Sebaj, csak díszítő legyen, de jó kövér és olcsó legelő a Hortobágyon...

Minek az egyetem, minek a csatornázás és vízvezeték? Ugyis sok az okos ember köztünk egyetem nélkül is, mondja *Szentessy János* bizottsági tag. Minek a csatorna és vízvezeték. Aki nem életrevaló, halljon meg. Eddig is elvontunk vízvezeték nélkül, mégis hótig éltünk.

Ilyeneket hallunk Debrecenben és ilyen beszédeket mindaddig fogunk hallani, míg közgyűlésünk képe meg nem változik. És pedig csak akkor lesz színesebb, tisztább, ha a *virilizmus* intézménye megszűnik. Ne a vagyon adjon helyet a közgyűlési teremben a bizottsági tagoknak; hanem az intelligens gondolkodás, a város javát célzó törekvés. Akkor uem lesznek kerékkötők, hanem haladni fognak a város ügyei helyes mederben és a haladás nyomában egy modern város fog kifejlődni.

És mégis annak dacára, hogy a december 10-iki közgyűlés a Hortobágy hasznosításának nagy fontosságú kérdésének megoldását a jövő év őszére halasztotta, az eszme nem fog elveszni, mert a debreceni sajtó ébren fogja azt tartani és a tollnak erejével fog küzdeni a város eme nagy érdeke mellett. De a tanács is őrt fog állani, minden eszközt és alkalmat felhasználva arra, hogy a város jól felfogott érdeke diadalmasan kerüljön ki a hosszas tárgyalásokból és eszmecserékből. Meg fogja mutatni és be is kell igazolnia a tanácsnak azt, hogy a Hortobágy hasznosítása kérdésének megoldásától nem idegenkedik és a hasznosítás valamelyes módjának okos kivitelével meg kell cáfolnia azok vádját, akik azt állítják, hogy a választott tisztikar nem meri véleményét ezen kérdésben szabadon nyilvánítani. Ha nem is sikerül a hasznosítást a kiszabott időre keresztülvinni, az eszmét ébren kell tartani, mert ha elalszik, városunk előbb-utóbb pénzügyi zavarokba jut.

A beadott javaslatok részletes bírálásába ez alkalommal annál kevésbé bocsátkozunk, mert a részletkérdéseknek még igen erős tisztítóüzön kell átmenniök. Talán a közel jövőben új javaslatokról is fogunk hallani. Az eszme szép, országos, nem pusztán helyi érdekű, méltó tehát arra, hogy a szakférfiak vele foglalkozzanak. Lapunkat éppen ezért készséggel nyitjuk meg a javaslatok közlésére és gondoskodunk arról is, hogy azokat minden érdeklődőnek és a bizottsági tagoknak kezéhez eljussanak.

Háromnegyed esztendő alatt sokat lehet dolgozni, sőt még az is lehetséges, hogy addig a most elfogultakat is meglehet győzni arról a megdönthetetlen igazságról, hogy a *Hortobágy hasznosítási tervének keresztülvitele egyaránt érdeke a városnak és a polgárságnak*. Ahol a hasznosítással az egyik nyer, nyer a másik is. Éppen azért kellő higgadtsággal, szakértelemmel, a különböző tisztas nézetek összeegyeztetésével, szenvedélyektől és indulatoktól menten és kölcsönös jóakarattal kell ezt a nagy kérdést tárgyalni, vitatni és ha az összes összehordott anyagot bölcs mérséklettel fogjuk elrendezni, mindanyian be fogjuk látni, hogy munkánkat siker fogja koronázni.

Kivonat

a debreceni ev. ref. egyház presbytériumának 1906. évi dec. hó 5-ik napján tartott gyűlése jegyzőkönyvéből. 1433—1906. P.

A folyó évi 1106. sz. P. végzéssel felkért küldöttség betérjeszti javaslatait a következő presbyterválasztás alkalmával szükséges teendőkre vonatkozólag.

Végzés.

E javaslatok folytán presbyteri gyűlésünk a következő presbyterválasztás alkalmával szükséges teendőkre nézve a következőkben rendelkezik:

1. A választás utján betöltendő presbyteri és egyházközségi közgyűlési tagsági helyekre vonatkozólag ez évi 1403. szám alatt már határozat mondatván, ennek kiegészítésül kimondatik, hogy:

a) B. Nagy János helyett, aki 1900-ban újra választott és 1893-ban presbyteri tisztéről lemondván helyére Bányai István hivatott be és azóta folytonosan szolgál, Bányai István ur helye lesz új választás folytán betöltendő.

b) Az egyház szavazó tagjaihoz, a bemutatott minta szerint, tájékoztató bocsátatik ki és ennek 6000 példányban kinyomatása elrendeltetik.

c) A presbyterválasztáshoz szükséges szavazólapok a bemutatott minta szerint 6000 példányban kinyomatnak.

d) Az egyházközségi közgyűlési tagok választására szükséges szavazólapok a bemutatott minta szerint 6000 példányban kinyomatnak.

e) Utasítatik a gazdasági bizottság elnöke, hogy a b), c), d) alatti nyomtatványoknak a választók részére leendő kézbesítése iránt akként intézkedjék, hogy a választók ezeket a nyomtatványokat a kitűzendő (december 29-ike) szavazás ideje előtt, legalább 48 órával előbb megkapják.

2. A választás közhírré tétele és a választók névjegyzékének közzemlére kitételére nézve ez évi 1403. sz. a. már intézkedés tételén, ez intézkedés kiegészítésül

a) utasítja az egyházi számvevőt, hogy egyházunk választóképes tagjainak névjegyzékét a hat főtca szerint betűrendben ez évi dec. 5-én délután 5 óráig készítse el, megjegyeztetvén, hogy ebbe a névjegyzékbe azok az egyháztagnak vehetők fel: kik a törvény 195. §-a szerint az előző év, vagyis 1905 dec. 31-ig fennlevő egyházi adó- és közalapi tartozásaikat f. évi dec. 1-ig befizetik, — továbbá felveendő a folyó évre adózókul beirt új egyháztagnak tekintet nélkül arra, hogy adójukat kifizették-e vagy nem fizették ki.

Tudomásul veszi a főjegyző jelentéséből, hogy az elnökség ebben az értelemben idejekorán utasította a számvevőt, minek folytán a választók névjegyzéke készen van.

b) Utasítja a számvevőt, hogy a választók névjegyzékét folyó évi dec. 6-án reggel 9 órától 15-én délután 5 óráig saját hivatalos helyiségében tegye ki közzemlére, minden érdeklődő egyháztagnak mutassa meg, a netaláni felszólamlásokat, ha szóbelileg tételnek, vegye jegyzőkönyvbe, ha írásba adatnak be, fogadja el és ez évi dec. 15-én délután 6 óráig jegyzék mellett észrevételeivel terjessze az itt „C” alatt megválasztott küldöttség elnökéhez.

e) A netalán teendő felszólamlások elbírálására és külön külön, illetőleg az E. T. 197. § második bekezdése értelmében egyenként leendő elintézésére vonatkozólag határozati javaslatok készítésére Dicsőfi József lelkész és Vecsey Imre gazd. bizottsági elnök vezetése alatt ifj. Kertész István, Kovács János, Kovács Lajos, Pethő István, Kecskés István, dr. Bacsó Dezső presbyterekből és jegyzőül a főjegyzőből megválasztott küldöttséget felkéri oly módon, hogy megbízatásában lehető gyorsan járjon el és határozati javaslatait presbyteri gyűlésünkhöz terjessze, kimondatván, hogy a határozati javaslatok tárgyalása végett ez évi dec. 16-án presbyteri gyűlés fog tartatni.

d) Felhívja az elnökséget, hogy a választók névjegyzékét a felszólamlások elintézése és az E. T. 197. §. második és harmadik bekezdésére való tekintetből a felszólamlásokat elintéző határozatuk írásban kiadását követő 3 nap és az esperes döntésére szükséges hét nap letelte után szabályszerűen zárja le és hitelesítse.

3. A szavazás helyéül kitűzetnek:

a) a Csapó-utcai (I. ker.) választók részére a csapó-utcai ev. ref. leányiskola, Csapó-utca 46.;

b) a péterfia utcai (II. ker.) választók részére a egyház tanácsterme, Egyháztér 17. sz.;

c) a hatvan utcai (III. ker.) választók részére az ev. ref. tanítók otthona (az egyház consistoriális házában Egyháztér 17. sz. a., az udvaron hátul);

d) a piac utcai (IV. ker.) választók részére a Miklós-utcai ev. ref. leányiskola, Miklós-u. 12.;

e) a varga-utcai (V. ker.) választók részére a timártársulati iparcsarnok, Hunyady-u. 1.;

f) a Kossuth-utcai (VI. ker.) választók részére a Kossuth-utcai ev. ref. leányiskola, Kossuth-u. 33.

4. Presbyteri gyűlésünk a szavazás idejét ez évi dec. 29-én — szombaton — délelőtt 9 órától délután 4 óráig tartó időre tűzi ki. A szavazás megkezdetvén, a szavazók folytonosan jelentkezhetnek és beadhatják szavazataikat.

5. A szavazatok átvételére oly módon, hogy a szavazókról folyószám, névjegyzék, sorszám, név, utca és házszám bejegyzésével jegyzék vezetendő, — továbbá a szavazatok összeszámlálására, ennek alapján a szavazás eredményének a legtöbb szavazatok száma szerinti sorrendben leendő összeállítására, a szavazólapoknak, névjegyzéknek, a szavazásról vezetett jegyzéknek és iratoknak csomagolva és lezárva a központi bizottsághoz betérjesztésére a következő utcai küldöttségeket választja meg és küldi ki:

a) a Csapó-utcára, a Csapó-u. ev. ref. leányiskolába kitűzött szavazáshoz elnökül: K. Kiss József, helyettesül Pongó Lajos; tagokul: Polgári Márton, Molnár Ambrus, Szabó József, Bihari István presbytereket; jegyzőül: Nagy Károly tanítót, helyettesül Sz. Szabó László tanítót.

b) A Péterfia-utcára az egyháztanács termébe kitűzött választáshoz elnökül: dr. Nagy Zsigmond, helyettesül L. Nagy Bálint; tagokul: id. Faragó András, Seres András, Mészáros János, Pálfi Ferenc presbytereket; jegyzőül: Dávid Mihály, helyettesül Dávid Sándor tanítókat.

c) A Hatvan-utcára, a tanítók otthonába kitűzött szavazáshoz elnökül Oláh Károly, helyettesül Harangi Sándor; tagokul: id. Bányai István, Kertész Mihály,

Zöld János, ifj. Mike Ferenc presbytereket; jegyzőül: Káposztás Imre, helyettesül Szóke János tanítókat.

d) A Piac-utcára, a Miklós utcai ev. ref. leányiskolába kitűzött szavazáshoz elnökül: Kazinczy Gábor, helyettesül Tóth Sándor; tagokul: Kertész János, Török Péter, Csanak József, ifj. Faragó András presbytereket; jegyzőül: Zong János, helyettesül Hatvani József tanítókat.

e) A Varga-utcán a timártársulat iparsarnokába kitűzött szavazáshoz elnökül: dr. Kocsár Gábor, helyettesül Kovács Lajos; tagokul: Alföldi Gábor, Pethő Lajos, Tóth Gergely, Kálmán András presbytereket; jegyzőül: Herczegh János, helyettesül Horkai Lajos tanítókat.

f) A Kossuth-utcára, a Kossuth-utcai ev. ref. leányiskolába kitűzött szavazáshoz elnökül: Bészler Károly, helyettesül Móricz Ferenc; tagokul: Zs. Papp János, Kulcsár Gábor, dr. Sz. Szabó József, Molnár Sándor presbytereket; jegyzőül: Szendi Imre, helyettesül Tassy Miklós tanítókat.

6. A legtöbb szavazatot nyert egyének az E. T. 23. §-a alapján megbírálására, a szavazás mind a hat utcán elért összes eredményének egységes kimutatásba foglalására s annak megvizsgálására, hogy a szavazás az 5. pont szerint szabályszerűen folyt-e a szervezeti szabályok 13. §-a értelmében az elnökség vezetése alatt a lelkesi kar tagjaiból Csapó-u. Varjas János, Kovács János, Péterfia u. Kulcsár Endre, Harsányi Gusztáv, Hatvan-u. Kovács József, Komlóssy Arthur, Piac-u. dr. Bacsó Dezső, Márton Imre, Varga u. Pethő István, Kiss Gábor, Kossuth-u. dr. Sz. Szabó József, Juhász Ignác, B. Nagy János presbyterekből, Vecsey Imre gazd. elnök és Somogyi Pál főjegyző tagokból a központi bizottságot megválasztja és felkéri, hogy a választás eredményéről presbyteri gyűlésünkhöz tegyen jelentést.

7. Az egyházi törvény 21. §-a alapján felhívja

a) az ev. ref. tanítótöbbséget, hogy az idézett szakasz a) pontja értelmében hat képviselőjét válassza meg és ezek neveit jelentse be;

b) megkeresi az ev. ref. főgymnasium és az ev. ref. leányiskola tanárkarát egy-egy képviselőjének megválasztására és a presbyteriumba küldésére.

8. Megbizzza a gazd. bizottság elnökét, hogy a presbyterium határozatainak végrehajtását ellenőrizze, szükség esetén intézkedjék a választás szabályszerű és zavartalan lefolyásának érdekében, a felmerülő költségeket utalványozza; mint szintén felhívja Jeney Miklós aljegyzőt is, hogy tegyen intézkedést arra nézve, mikép a szavazás idején, annak egész folyamata alatt, a rend fenntartására mindegyik szavazó helyen rendőr legyen.

9. Megkeresi az iskolaszék elnökét a szavazó helyekül kijelölt iskoláknál teendő intézkedésért, valamint a timártársulat elnökét, hogy a társulat áruccsarnokában a szavazásra alkalmas helyet kijelölni és átengedni sziveskedjék.

10. Utasítja a gazd. gondnokot, hogy felelősség terhe alatt a szavazóhelyekre a zárható ládákat a választók névjegyzékével, iratokkal, írószerekkel, gertyákkal ellátva, idejekorán szállíttassa és szintén felelősség mellett tegyen meg minden intézkedést arra nézve, hogy a küldöttségek megbízatásaikban fennakadás nélkül járassanak el, megjegyeztetvén, hogy

a szavazók névjegyzékét a számvevőtől, az írószereket és egyéb szükségességeket a levéltárnoktól veszi át.

11. Kimondja presbyteri gyűlésünk azt is, hogy ezuttal 25 pótpresbyter fog választatni.

Miről a számvevő, Vecsey Imre gb. elnök, Dicsőfi József küldöttségi elnök, az elnökség mindkét tagja, az utcai szavazatszedő küldöttség tagjai, elnökei, Jeney Miklós aljegyző, a gazd. gondnok végzésileg, az ev. ref. főgymnasium igazgatója, az ev. ref. fels. leányiskola igazgatója, a timártársulat elnöke, az ev. ref. tanítótöbbség levélben értesítettnek.

Kelt mint fent.

Kiadta:

Somogyi Pál.

főjegyző.

A rózsza ápolása.

A virágkedvelőnek nagyon sok bajt okoz ilyenkor, vagy még hamarabb a rózsák téli átteleltetése. Sok mindenféle módját ajánlják. A legközönségesebb és legelterjedtebb a koronának földdel való betakarása. Ez az eljárás azonban rendszerint kissé nehézkes, noha eddigelé a legjobbnak bizonyult is. Az újabb módok közül, amelyeket részben kereskedelmi kertészek, részben pedig rózsakedvelők próbáltak ki, egyet emlitenek meg mint egyszerűbbet, könnyebbet és olcsóbbat, amelyet Hartmann nevű kertész próbált ki és amelynek eredményes voltáról meg is győződött. Eljárása a következő. A kertben levő fűvet rendszerint másodszor is le szokta volt kaszálni, de ez a kedvezőtlen időjárás miatt a legtöbb esetben megromolván, hasznavehetlenné vált és így a komposzt földre került. Az előző teleken azonban arra a gondolatra jött, hogy a szénahulladékot a rózsák betakarására használja föl. A gondolatot tett követte. Két-három, sőt több lehajlított rózsakoronára, amelyek egy irányba helyeztetek, mindenekelőtt öreg csomagoló vagy zsák vásznat borított, efölé mintegy 10 centiméter vastagságban teregette ki az említett szénahulladékot. Március elején ezt a kitergetett hulladékot eltávolította és mintegy 14 nappal később a csomagoló vásznat is. Ezáltal a rózsák koronáit lassankint a levegőhöz és világosságához szoktatta. Mintegy száz rózsza tövével alkalmazta ezt az eljárást, amely félannyi időt vett igénybe a megszokott módnál és amellet rózsái 16° R. hideget teljesen jól állottak ki és egyetlen egy vesztesége volt csak. Ez is egy olyan rózsafajta volt, amelyről általánosan ismert, hogy rendkívül érzékeny. Szokás fenyőgallyakkal is betakarni a rózsákat, ami igen célszerű, de mivel az anyag beszerzése nagyon nehéz, vagy inkább körülményes, csak ott alkalmazható, ahol fenyőerdők vannak a közelben. Eljárását Hartmann egyszerűbbnek, tisztábbnak tartja s különösen a pázsiton álló rózsáknál a földdel való takarásnál sokkal előnyösebbnek mondja. Van egy másik eljárás is, amelyet saját magam is kipróbáltam és ez a következő: Nem magas, hanem csak félmagas, vagy helyesebben közep-törzsű és egészen alacsony rózsáknál alkalmazható. A rózsák fölé bambusznádból szőlő- vagy babkaróból nyereg-vázat építünk. Az egyes karókat meglehetősen sűrűn állítjuk egymás mellé, úgy, hogy a felső végük egymást átkarolván x alakot képez. Hogy az egész váz szilárdabb legyen, valamennyi karón át a karók keresztezésénél egy karót fektetünk, amelyhez a többit hozzáerősítjük. Ha ez a kunyhó-szerű váz kész, zsuppot teregetünk ki föléje és erre azután lombhulladékot rakunk. Az egész alkotmány pástor- vagy csősz-kunyhóhoz hasonlít. A mikor tavasz beálltával a fagy

engedni kezd, lassanként bontogatni kezdjük a kunyhót, először csak az egyik szögleten, hogy egy kis levegő jusson a rózsákhoz és megszokják a friss levegőt. Majd nagyobb rést csinálunk, oldalt, a tetőn, az időjárásához képest és ekként szoktatjuk a levegőhözés világosságához. Hogy ez a módszer jó, arról egy-egy kísérlet által meg lehet győződni, s ha bevált, nagyobb arányban is alkalmazni.

Körrendelet.

37406—III. a. 1906. B. M. számú körrendelet.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Felhivom Címet, miszerint a törvényhatósága területén tegye a legterjedelmesebben közhírré, hogy mindazon esetekben, amidőn egyes kivándorlók valamely külföldi állam területén, munkaközben beállott baleset következtében elhalálnak és itthon levő családtagjaik, e miatt a külföldi hatóságoknál, vagy magántársulatoknál kártérítést, illetve valamely adományt akarnak kieszközölni, forduljanak haladéktalanul — a szükséges igazolási iratok és meghatalmazás megküldése mellett — az illetékes cs. és kir. osztrák magyar külképviseleti hatóságainkhoz, minthogy a magánosok ebbeli eljárása a szerzett tapasztalatok szerint az elintézését csak késlelteti s igen gyakran annak sikerét kockáztatja.

Budapest, 1906. évi szeptember 24. én.

A miniszter meghagyásából:

Szabó, s. k.

miniszteri tanácsos.

A másolat hitelül.

Debrecen, 1906. december 8.

Dr. Vargha,

polgármesteri titkár.

Napoleon könyvtára.

James Westfall Thompson, az „Atlantie Monthly“-ban érdekes tanulmányt irt Napoleon tábori könyvtáráról. A nagy francia generálisoknak ugyanis — akik között akárhány volt a műveletlen és tudatlan katona — meg volt az a szokásuk, hogy a hadjáratok alatt podgyászukban néhány száz kötet olvasni valót cipeltek magukkal. Ennek a szokásnak az eredete Napoleonra vezetendő vissza: a marsall urak nem azért vitték magukkal a könyveket, hogy a csaták zaja után legyen mivel szórakozniok, hanem azért, hogy a császárt majmolják.

Annál több értelme, annál nagyobb jelentősége volt a Napoleon tábori könyvtárának. A császár könyvtárnokának nem volt valami irigylendő állása. Azok a rendeletek, amelyeket a császár 1808-ban a könyvtárosának egy tábori könyvtár beszerzésére vonatkozólag adott, majdnem úgy hangzanak, mint egy döntő csatára vonatkozó parancsok.

„A tábori könyvtár ezer darab tizenkettedrét kötetből fog állani — mondja a rendelet. — A könyvek nagyon olvasható betűkkel legyenek nyomtatva, margó nélkül, hogy helyet lehessen megtakarítani. A könyveket maroquinba kell kötni és 60 darabjával elcsomagolni a belül zöld bársonnyal bevont bőrládákba. A könyvek között 40 theologiai mű lesz, 60 epikus költemény, 40 kötet szinmű, 60 kötet vers, 60 kötet regény és 60 történelmi munka. A többi kötetet a könyvtárnok nevezetes férfiak emlékirataiból válogassa össze.“

A császár terveit mindig figyelemmel lehetett kísérni azokból az utasításokból, amelyeket Barbiernak, a könyvtárnoknak adott. Ha az ember megnézi ama könyvek listá-

ját, amelyeket a császár esetről-esetre kért, vagy ama történelmi kivonatokat és kimutatásokat, amelyekkel Barbiert megbizta: nyomban világosan áll az ember előtt, hogy a császár min törte a fejét.

Mikor Indiában halálos csapást akart mérni az angolokra, megparancsolta Barbiernak, hogy állítsa össze mindazoknak a haboruknak lajstromát, amelyek az Eufrátes völgyében lezajlottak. Crassus és Antonius hadjáraitól kezdve Trajánus és Julianus vállalkozásáig. E lajstromhoz térkepek és e hadjáratokról szóló eredeti munkák kivonatai voltak mellékelve. A császár Barbiert egyszer azzal a kívánsággal lepte meg, hogy pontos adatokat kért egy Nagy Sándorról pezsza nyelven irt munkát illetőleg.

Ha egy diplomata 1811. vége felé betekinthezett volna a tábori könyvtár bőrládáiba, semmi kétsége nem lett volna az iránt, hogy Napoleon micsoda háborura készül.

„December eleje óta — írja Westfall Thompson — a könyvtárosnak adott rendeletek egy államtitok fontosságával bírtak. Napoleon olyan könyveket kért, amelyekben adatokat találhat Litvániáról. A folyókról, erdőkről, mocsarakról, utakról. A császár mindent tudni akar, Olvasni akarja Kurland történetét, továbbá XII Károly lengyel és orosz hadjáratának történetét. Alaposan meg akar ismerkedni Livónia és egyéb balti tartpmányok földrajzával, történetével és topográfiájával. Kéri továbbá Wilson angol ezredesnek az orosz hadseregről irt könyvét (francia fordításban) és Prothonak ugyanerről a témáról irt munkáját.“

A könyvek ez egyszerű felsorolása elárulhatta volna az orosz kormánynak nemcsak azt, hogy Napoleon háborura készül, hanem azt is, hogy még habozik, merre vegye utját, a Balti tenger, avagy Litvánia felé, hogy még nem tudja Pétervárnak tartson-e, avagy Moszkvának? És ugyanekkor, amikor a császár összeállíttatja magának az Oroszországra vonatkozó munkákat, meghagyja a könyvtárosának, hogy ne feledkezzen meg Montaigne „Essais“-jéről, amelyet az orosz háboru alatt olvasni akar.

Hirek.

— **A vándortárlat megnyitása.** Az országos képzőművészeti Társulat vándortárlatát f. hó 13-ikán nyitották meg városunk székházának nagytermében. Jelen voltak a megnyitáson Weszprémy Zoltán főispán, Kovács József polgármester, Porubszky Jenő kir. táblai elnök stb Balogh Bertalan elnök üdvözölte a főispánt, kérve a város közönségének partiógását. A főispán szép szavakban köszönte meg az üdvözlést és megnyitotta a tárlatot.

— **Uj megálló.** A kereskedelemügyi miniszter a debrecen—hajdusámsoni h. é vasut 96—75. sz. szelvényének Debrecen erdőöri lak elnevezéssel megállóhelyet engedélyezett.

— **Lemondott anyakönyvvezető.** Járossy Lajos anyakönyvvezető helyettes állásáról lemondott. A közigazgatási bizottság januári ülésében fog helyének betöltéséről intézkedni.

— **A boritaladó leszállítása.** Mindig szélesebb körben terjed az a mozgalom, amelyet a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete a boritaladó leszállítása, illetőleg eltörlése érdekében indított. Az egyesület legutóbb a gazdasági társadalmi szervezetekhez fordult körlevéllel, kérve, hogy a kormányhoz és magához a törvényhozáshoz intézzenek föliratot a boritaladó eltörlése tárgyában, ugyanerre kérte a törvényhatóságokat is, amelyek egymásután foglalnak állást a boritaladó eltörlése mellett. Azonkívül az egyesület, úgy mint a közelmúltban az olasz bor behozatalának megszüntetése érdekében tettek, a közvélemény érdeklődését is föl akarja kelteni ebben a kérdésben. A közönség érdeklődését az egyesület vidékenkint rendezendő nép-

gyűlésekkel, valamint az ország fővárosában tervezett nagy tiltakozó gyűléssel akarja fölkelteni, melynek időpontját legközelebb határozza meg. Azonkívül a választókerületek közönségét külön felkéri, hogy képviselőjüket a boritaladó eltörlése tervének nyerjék meg.

— **Halálozás.** *Papp Géza* szatmári polgármester 52 éves korában hirtelen elhunyt. A város egyik legjobb fiát gyászolja az elhunytban, ki igen sokat tett a város haladása érdekében. Debrecen sz. kir. város tanácsa távirati uton fejezte ki benső részvétét a gyász-sét alkalmából.

— **Szini Péter halála.** *Szini Péter* nyugalmazott állami tanító, napidíjas írnok f. hó 9-én elhunyt. A népies irodalom egyik jeles munkása szállott vele sirba. Egész életén keresztül fáradt, dolgozott. Küzdelmes volt élete és most, mikor ravatalánál állunk, könnyek tolnak szemünkbe látva hat árváját, özvegyét támasz és segítség nélkül. Temetése nagy részvét mellett ment végbe, ismerősei, barátai és pályatársai meghatottan állottak körül koporsóját, mely egy becsületes, igaz ember porait zárja magába. Áldás emlékére!

— **Vadászat.** A debreceni vadásztársaság f. hó 16-án az ohati erdőben hajtóvadászatot rendez. Akik ezen vadászaton részt kívánnak venni, szíveskedjenek ebbeli elhatározásukat f. hó 14-éig *Kegyves Ferenc* társulati pénztárosnál bejelenteni.

— **A szappanos víz hatása a virágra.** A Természet-tudományi Közlönyben olvassuk: A szappanos víz virágnak és általában kerti növények locsolására nem ajánlatos, mert semmiféle növényi táplálékot nem tartalmaz, sőt ha a víz nagyobb mértékben szappanos, lugos, maró hatásánál fogva ártalmas is lehet. Használható azonban az olyan mosdó, vagy fürdő víz, amelyben csak kevés szappan van föloldva; de ennél is óvakodni kell, hogy kényes növény ne kapjon sokat ebből a vízből. A szappanos vizet a levéltetvek irtására használják. A szappanos vízhez ilyen célból még quassia forgácsot főznek és a növényt száraz, de borult időben megpermetezik. A növényt a napnak közvetlen a permetezés után kitenni nem jó.

— **A francia parlament napi kiadásai.** Egy humoros francia statisztikus mulatságos kimutatást közöl arról, hogy mennyibe kerül a francia parlament egy-egy ülése a francia államnak? E szerint minden beszéd — anaponta 5 — 6 beszédet mondanak — 2000 frankba kerül. A parlament hivatalnoki személyzetének fizetése és a kezelési költségek együttesen 1000 frankra rúgnak. A képviselők járás-keleése naponta 850 frankba kerül, míg az egyszerű helyeslésért 70, az általános helyeslésért és tapsviharért 800 frankot fizet naponta az állam. A tiltakozás árát padsorokként mérik és egy-egy padsornak ilyen tiltakozó nyilatkozatok kifejezéseért 18 frank, egy-egy „Óh!” kiáltásért pedig 15 sous jár. Legragább a nevetés és az általános derűtlenség, melyért 900 frankot fizetnek. Rövid közbeszólásokért nem jár fizetség, mert ezek amugy is napirenden vannak. Csak ha valóságos kavarodás támad, ez mindenkoron vagy 25,000 frankjába kerül az államnak, mert hiszen ilyenkor nem lehet ülést tartani és így az a 25,000 frank, melyet rendes körülmények között apránként fizetnek, egyszerre veszendőbe megy. Ennek a humoros kimutatásnak különben komoly háttere is van. A francia költségvetésnek van ugyanis egy tétele, amely a parlament napi szükségleteit 25,000 frankban állapítja meg. A statisztikus ennek az aránytalanul nagy összegnek a hovatfordítását akarja tehát nevetésgé tárgyává tenni.

— **Drákói színházi szabályok.** A touloni polgármesterről azt beszélik, hogy a világ leszigorubb polgármestere. Rendeletei párjukat ritkítják és ha a touloni gyermekek rossz fiat tesznek a tüzre, azzal rémitgetik őket, hogy a polgármester elé fogják vinni. Pedig az öreg urnak csak a hira olyan rossz, mert éppen a napokban kiadott rendeletével bizonyította be, hogy a humor iránt is nagy az érzéke. Minthogy ugyanis már minden intézményt meg-

rendszabályozott, most a színházra vetette szemét és olyan se füle, se farka rendeletet bocsájtott ki, hogy az ember bizony nem tudja, boszankodjék-e, vagy pedig mosolygjon-e rajta? A polgármester ur ugyanis ebben a rendeletében kimondotta, hogy ezentúl a közönségnek a színház nézőterén teljesen csendben kell maradnia és mindenféle tetszés vagy nemtetszésnyilvánítástól tartózkodnia kell. Nem szabad püsszogni, nem szabad tapsolni, nem szabad a szomszéddal beszélni, nem szabad ásitogni és alvás alkalmával nem szabad hortyogni. A polgármester ezenkívül szigorú parancsot adott ki a rendőrség számára is, amelyben a rendőrök lelkére köti, hogy e rendszabályok pontos betartását szigorúan ellenőrizzék és az ellene vétőket kiméletlenül megrendszabályozzák. Történt pedig ez az Urnak 1906-estendejében, Franciaországban, a szabadság hazájában.

— **A tüdőbetegek érdekében.** Ismeretes mindnyájunk előtt az az emberbaráti mozgalom, mely a szegény tüdőbetegek megmentését tűzte ki életcélul. A József főherceg szanatorium igazgatósága minden alkalmat megragad, hogy eme embermentő cél elérésére összegyűjtse azt az összeget, melyből felépítné a szerencsétlen betegek embereket mentésére. Ujabban, mint más éveken, naptárt adott ki, melyet egy mellé csatolt sorsjeggyel együtt 2 koronáért árusít. Nálunk az árusítás fűrésztő dolgát a szanatorium egyesület felkéréséből *Sebestyén Róza* ur-asszony vállalta magára, kit már az elmúlt évről ismer városunk közönsége. Nevezett ur-asszony teljesen ingyen, egyedül nemes szívét követve vállalta el ezt a munkát, miért is kérjük városunk igen tisztelt közönségét, kegyeskedjék őt szívesen fogadni és a naptár megvételével áldásos tevékenységében támogatni.

— **A borügynökök megrendszabályozása.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete legutóbb tartott szakosztályi ülésének határozatából Bernáth Béla elnöklésével végérvényesen megállapította azokat a pontokat, amelyeket a borügynöki szabályzatnál, mint alapkivánalmakat fog bemutatni az illetékes minisztereknek avégből, hogy az ipartörvény revíziójánál figyelembe vegyék. A szövegező bizottság ülésén az egyesületi igazgatón és titkáron kívül Hammersberg Jenő és Kűszler Henrik vett részt.

— **Nagy választék bel- és külföldi illatszerek, kazzetták, piperecikkek, továbbá gyógyszerkülönl gességek és sebészeti eszközökben stb. stb.** *Tóth Béla* gyógyszer-tára és illatszertárakában. Debrecen, Tisza-palota.

— **A nagyerdei gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik elmennék hidegvíz kurára meszsze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvízgyógyimódot ép úgy használhatják a Nagyerdőn, hol a vizgyógyimódot minden modern eszköze, a fürdőbélő elismert szak-tudomány, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbélő Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern hygienia minden eszközével oly és olcsó áron kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredményei alkalmazhatjuk. Általában a vizgyógyimódot edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anavagszere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvízgyógyimódot alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket felélénkíti és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredményei alkalmazható tehát a vizgyógyimódot és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni egyengüléseknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek huruto állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység-, sápkór-, kövérség-, köszvény-, görvélykór- és cukorvizelésnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknek. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértelenség- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek, a neurastheniának, ennek sokoldalú jelenségeinek, a mint: fejfájás, szédülés, fejfájás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szív-bántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál. Basedow-féle betegségnél, görcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdei hidegvízgyógyimódot modern és czélszerű berendezése, fekvése és kitűnő puha vize fölülte alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékeltek. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5 — 8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdei hidegvízgyógyimódotban.

JAVASLAT

A „HORTOBÁGY” HASZNOSÍTÁSA TÁRGYÁBAN.

Hogy Kövendy Domokosnak igen szépen ki-gondolt és nagy tudásra valló javaslata elfogad-tassék, arra sem most, sem a közel jövőben nin-csen kilátás.

Virágos nyelven írott költemény az, amelyik messze fölötté áll az általános gazdasági ösmere-teknek és azért nem hisz a nagyközönség reális voltában.

Majd valamikor a késő unokák büszkén fog-nak rá hivatkozni, hogy Debrecen városának már a huszadik század elején is volt igazán tuda-mányosan képzett gazdája, de ma még nem tu-dunk az ő színvonalára emelkedni. De ha már nem értjük meg, vagy ha nem fogadjuk el a tökéletes jót, legalább ne fogadjunk el olyat, ami vagy kellőleg megindokolva nincsen, vagy pedig helytelen számítási alapokra épült.

Mert nincs kellőleg megindokolva a tanács javaslata, a gazdasági egyesületé pedig egészen helytelen.

Az előbbi csupán a házi pénztár érdekét tartja szem előtt s amellet elvileg védelmébe veszi ugyan az állattenyésztés kérdését, de nem oldja meg azt. Ez a javaslat nem tartalmaz egyebet, mint a jelenlegi 42,000 kat. hold legelőnek 24,000 kat. holdra való össz zükitését, anélkül, hogy megmondaná, a 15,000 kat. hold szántó, a 3000 kat. hold öntözött rét és a 24,000 kat. hold legelő egymással kapcsolatban, egymás támogatására, avagy egymástól függetlenül létesíttessenek-e; nem terjeszkedik ki arra, hogyan szándékozik azt a jószágállományt, amelyik eddig a 42,000 kat. holdon csupán tengődött, a 24,000 kat. holdon fentartani; s végül nem nyújt kellő tájékozódást az egész mivelet financerózásáról sem.

A gazdasági egyesület javaslata esupán jel-szavakra építi egész tervezetét és annak pénzügyi lebonyolításáról teljesen hamis képet nyújt.

Mindenki előtt ismeretes tény s e javaslatnak indokoló része azt nyíltan be is vallja, hogy a debreceni gazda csak kényszerűségből legeltet a Hortobágyon, mert földjét a küszöbig felszántja.

De kényszerűségből legeltet ott a debreceni gazda már azért is, mert azon a legeltetésen haszna nincs. Az ott legelő jószág sem csontra, sem husra nem termel, az csak az időt tölti s mire ősszel a legelő elfogyott, elfogyott a jó-szág is.

Az ilyen legeltetés számos jószágoként 10 koronával meg van fizetve s ha ezen nincsen veszteség, annak oka csupán az, hogy e váltság-díj fejében termést adott a szántóföld az ajtó küszöbéig.

A számos jószágoként 10 koronával ezideig is fizetett terheknek elvállalásán felül azonban a gazdasági egyesület javaslata a Hortobágy vétel-ára fejében megajánl nyole millió koronát Ennek évi kamatja, törlesztéssel együtt 400,000 korona, 30 ezer darab számos jószágra elosztva tehát számos jószágoként és évenként 13 $\frac{1}{3}$ korona.

A fentebb említett 10 koronával együtt 23 $\frac{1}{3}$ korona.

Ilyen magas legeltetési-díj mellett a mai kül-terjes legeltetési rendszer meg sem állhat, jobban tennék a gazdák, ha jószágukat pénzen váltott legelőre az Avasba, vagy a Bükkbe hajtánák fel, mert ott ilyen, vagy ha esetleg valamivel ma-gasabb áron is, javulnának ahelyett, hogy sulyuk-ból vesztenek.

Minthogy tehát ez a külterjes rendszer meg nem állhat, bekövetkezik a legeltetési jogoknak értéken alul való eladása, a vagyonkommaszálás és végül a felosztás, aminek hasznát láthatja egynéhány pénzember, de a köznek abból haszna nem lehet. Elég legyen e helyen Karcag példá-jára hivatkoznom.

Ezt megakadályozandó, a közbirtokosságnak át kellene térnie a belterjesebb rendszerre, így biztosítván magát arról, hogy jószágállományára a legeltetés hasznot hajtó lesz. Ez a belterjesebb rendszer azonban, amint azt lentebb kifejteni fogom, mintegy 3 millió korona befektetést és ezenfelül tetemes fentartási és üzem költséget igényel, ami számos jószágoként és évenként a befektetés után újabb 13 korona 63 fillér legelő-bérnek felel meg.

Ezekkel szemben azonban a feltörendő földek kat. holdankint mintegy 16 kor. jövedelmet ad-nának, 12 ezer kat. hold után ez a jövedelem 192 ezer korona, tehát számos jószágoként 6 ko-rona 40 fillér. Az összes legelőbér számos jó-szágoként kitesz; 10 + 13. 33 + 13. 63—6·40 = 30 korona 59 fillért.

Jelzálogkölesönképen ezeket a befektetési ösz-szegeket aligha sikerül biztosítani de ha gazdáink készenlétben tartják is azokat, nagyon meggon-dolandónak tartom, hogy nem volna-e célszerűbb ilyen áron valahol a hegyek között szerezni legelőbirtokot. Ami azonban kétségen felül áll, az, hogy mindazokat a befektetéseket, amelyek-ről itt szó volt s amelyeket alább részletesen is felfogok sorolni, a város maga sokkal könnyeb-ben eszközölheti, mint a közbirtokosság, elsősor-ban, mert nem kell neki nyole millió korona vételért lefizetnie, tehát kisebb lesz a befektetés, másodsorban pedig, mert a befektetéseket olcsó hitel útján is eszközölheti.

A fentebbieket összegezve, látjuk, hogy itt körömszakadtáig menő harc folyik a jószág-tenyésztés megmentésének jelszava alatt s míg a tájékozatlan gazdaközönség azért a jelszóért még saját existenciáját is képes volna aláaknázni, a tanács a Kövendy-féle gyáripari és sociális és gazdasági egyesületi legeltetési terv között át-hidalást tervez, amelynek pillérei azonban nin-csenek kellőleg megalapozva.

Az a meggyőződésem, hogy a Kövendy-féle javaslat sorsa — sajnos — végkép eldöntetett, de viszont a legeltető gazdaközönséget meg kell menteni a harakiritől és a jószágtenyésztést biztos

gyűlésekkel, valamint az ország fővárosában tervezett nagy tiltakozó gyűléssel akarja fölkelteni, melynek időpontját legközelebb határozza meg. Azonkívül a választókerületek közönségét külön felkéri, hogy képviselőjüket a boritaladó eltörlése tervének nyerjék meg.

— **Halálozás.** *Papp Géza* szatmári polgármester 52 éves korában hirtelen elhunyt. A város egyik legjobb fiát gyászolja az elhunytban, ki igen sokat tett a város haladása érdekében. Debrecen sz. kir. város tanácsa távirati uton fejezte ki benső részvétét a gyászset alkalmából.

— **Szini Péter halála.** *Szini Péter* nyugalmazott állami tanító, napidíjas írnok f. hó 9-én elhunyt. A népies irodalom egyik jeles munkása szállott vele sirba. Egész életén keresztül fáradt, dolgozott. Küzdelmes volt élete és most, mikor ravatalánál állunk, könnyek tolnak szemünkbe látva hat árváját, özvegyét támasz és segítség nélkül. Temetése nagy részvét mellett ment végbe, ismerősei, barátai és pályatársai meghatottan állották körül koporsóját, mely egy becsületes, igaz ember porait zárja magába. Áldás emlékére!

— **Vadászat.** A debreceni vadásztársaság f. hó 16-án az ohati erdőben hajtóvadászatot rendez. Akik ezen vadászon részt kívánnak venni, szíveskedjenek ebbeli elhatározásukat f. hó 14-éig *Kegyes Ferenc* társulati pénztárosnál bejelenteni.

— **A szappanos víz hatása a virágra.** A Természet-udományi Közlönyben olvassuk: A szappanos víz virágnak és általában kerti növények locsolására nem ajánlatos, mert semmiféle növényi táplálékot nem tartalmaz, sőt ha a víz nagyobb mértékben szappanos, lugos, maró hatásánál fogva ártalmas is lehet. Használható azonban az olyan mosdó, vagy fürdő víz, amelyben csak kevés szappan van föloldva; de ennél is óvakodni kell, hogy kényes növény ne kapjon sokat ebből a vízből. A szappanos vizet a levéltetvek irtására használják. A szappanos vízhez ilyen célból még quassia forgácsot főznek és a növényt száraz, de borult időben megpermetezik. A növényt a napnak közvetlen a permetezés után kitenni nem jó.

— **A francia parlament napi kiadásai.** Egy humoros francia statisztikus mulatságos kimutatást közöl arról, hogy mennyibe kerül a francia parlament egy-egy ülése a francia államnak? E szerint minden beszéd — anaponta 5 — 6 beszédet mondanak — 2000 frankba kerül. A parlament hivatalnoki személyzetének fizetése és a kezelési költségek együttesen 1000 frankra rugnak. A képviselők járás-kelelése naponta 850 frankba kerül, míg az egyszerű helyeslésért 70, az általános helyeslésért és tapsviharért 800 frankot fizet naponta az állam. A tiltakozás árát padsorokként mérik és egy-egy padsornak ilyen tiltakozó nyilatkozatok kifejezéseért 18 frank, egy-egy „Óh!” kiáltásért pedig 15 sous jár. Legragább a nevetés és az általános derűtlenség, melyért 900 frankot fizetnek. Rövid közbeszólásokért nem jár fizetség, mert ezek amugy is napirenden vannak. Csak ha valóságos kavarodás támad, ez mindenkoron vagy 25,000 frankjába kerül az államnak, mert hiszen ilyenkor nem lehet ülést tartani és így az a 25,000 frank, melyet rendes körülmények között apránként fizetnek, egyszerre veszendőbe megy. Ennek a humoros kimutatásnak különben komoly háttéré is van. A francia költségvetésnek van ugyanis egy tétele, amely a parlament napi szükségleteit 25,000 frankban állapítja meg. A statisztikus ennek az aránytalanul nagy összegnek a hovatfordítását akarja tehát nevetésgé tárgyává tenni.

— **Drákói színházi szabályok.** A touloni polgármesterről azt beszélik, hogy a világ leszigorubb polgármestere. Rendeletei párjukat ritkítják és ha a touloni gyermekek rossz fiat tesznek a tüzre, azzal rémitgetik őket, hogy a polgármester elé fogják vinni. Pedig az öreg urnak csak a hira olyan rossz, mert éppen a napokban kiadott rendeletével bizonyította be, hogy a humor iránt is nagy az érzéke. Minthogy ugyanis már minden intézményt meg-

rendszabályozott, most a színházra vetette szemét és olyan se füle, se farka rendeletet bocsájtott ki, hogy az ember bizony nem tudja, boszankodjék-e, vagy pedig mosolygjon-e rajta? A polgármester ur ugyanis ebben a rendeletében kimondta, hogy ezentul a közönségnek a színház nézőterén teljesen csendben kell maradnia és mindenféle tetszés vagy nemtetszésnyilvánítástól tartózkodnia kell. Nem szabad piszogni, nem szabad tapsolni, nem szabad a szomszéddal beszélni, nem szabad ásitozni és alvás alkalmával nem szabad hortyogni. A polgármester ezenkívül szigorú parancsot adott ki a rendőrség számára is, amelyben a rendőrök lelkére köti, hogy e rendszabályok pontos betartását szigorúan ellenőrizzék és az ellene vétőket kiméletlenül megrendszabályozzák. Történt pedig ez az Urnak 1906-esztendejében, Franciaországban, a szabadság hazájában.

— **A tüdőbetegek érdekében.** Ismeretes mindnyájunk előtt az az emberbaráti mozgalom, mely a szegény tüdőbetegek megmentését tűzte ki életcélul. A József főherceg szanatorium igazgatósága minden alkalmat megragad, hogy eme embermentő cél elérésére összegyűjtse azt az összeget, melyből felépítné a szerencsétlen betegek embere mentsvára. Ujabban, mint más éveken, naptárt adott ki, melyet egy mellé csatolt sorsjeggyel együtt 2 koronáért árusít. Nálunk az árusítás ferasztó dolgát a szanatorium egyesület felkéréséből *Sebestyén Róza* ur-asszony vállalta magára, kit már az elmúlt évről ismer városunk közönsége. Nevezett ur-asszony teljesen ingyen, egyedül nemes szívet követve vállalta el ezt a munkát, miért is kérjük városunk igen tisztelt közönségét, kegyeskedjék őt szívesen fogadni és a naptár megvételével áldásos tevékenységében támogatni.

— **A borügynökök megrendszabályozása.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete legutóbb tartott szakosztályi ülésének határozatából Bernáth Béla elnöklésével végérvényesen megállapította azokat a pontokat, amelyeket a borügynöki szabályzatnál, mint alapkivánalmakat fog bemutatni az illetékes minisztereknek avégből, hogy az ipartörvény revíziójánál figyelembe vegyék. A szövegező bizottság ülésén az egyesületi igazgatón és titkáron kívül *Hammersberg Jenő* és *Küszler Henrik* vett részt.

— **Nagy választék bel- és külföldi illatszerek,** kazzetták, piperecikkek, továbbá gyógyszerkülönl. gességek és sebészeti eszközökben stb. stb. *Tóth Béla* gyógyszer-tára és illatszertárában. Debrecen, Tisza-palota.

— **A nagyerdei gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik elmennék hidegvíz kurára meszsze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvízgyógyimódot ép úgy használhatják a Nagyerdőn, hol a vizgyógyimód minden modern eszköze, a fürdőbélő elismert szak-tudomány, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbélő *Balkányi Ede dr.* főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern hygienia minden eszközével oly és olcsó áron kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredményel alkalmazhatjuk. Általában a vizgyógyimód edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anvagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvízgyógyimód alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket felélénkíti és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredményel alkalmazható tehát a vizgyógyimód és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni egyengüléseknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek huruto állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység-, sápkór-, kövérség-, köszvény-, görvélykór- és cukorvizelésnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknek. 5. Vérkeringési zavaroknál, vertóulás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek, a neurastheniánál, ennek sokoldalú jelenségeinek, a mint: fejfőrcs, szédülés, fejnnyomás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szív-bántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál. Basedow-féle betegségnél, görcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdei hidegvízgyógyintézet modern és czélszerű berendezése, fekvése és kitűnő puha vize fölülte alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékeltek. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5 — 8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdei hidegvízgyógyintézetben.

JAVASLAT

A „HORTOBÁGY” HASZNOSÍTÁSA TÁRGYÁBAN.

Hogy Kövendy Domokosnak igen szépen ki-gondolt és nagy tudásra valló javaslata elfogad-tassék, arra sem most, sem a közel jövőben nin-csen kilátás.

Virágos nyelven írott költemény az, amelyik messze fölötté áll az általános gazdasági ösmere-teknek és azért nem hisz a nagyközönség reális voltában.

Majd valamikor a késő unokák büszkén fog-nak rá hivatkozni, hogy Debrecen városának már a huszadik század elején is volt igazán tuda-mányosan képzett gazdája, de ma még nem tu-dunk az ő színvonalára emelkedni. De ha már nem értjük meg, vagy ha nem fogadjuk el a tökéletes jót, legalább ne fogadjunk el olyat, ami vagy kellőleg megindokolva nincsen, vagy pedig helytelen számítási alapokra épült.

Mert nincs kellőleg megindokolva a tanács javaslata, a gazdasági egyesületé pedig egészen helytelen.

Az előbbi csupán a házi pénztár érdekét tartja szem előtt s amellett elvileg védelmébe veszi ugyan az állattenyésztés kérdését, de nem oldja meg azt. Ez a javaslat nem tartalmaz egyebet, mint a jelenlegi 42,000 kat. hold legelőnek 24,000 kat. holdra való összeszükitését, anélkül, hogy megmondaná, a 15,000 kat. hold szántó, a 3000 kat. hold öntözött rét és a 24,000 kat. hold legelő egymással kapcsolatban, egymás támogatására, avagy egymástól függetlenül létesíttessenek-e; nem terjeszkedik ki arra, hogyan szándékozik azt a jószágállományt, amelyik eddig a 42,000 kat. holdon csupán tengődött, a 24,000 kat. holdon fentartani; s végül nem nyújt kellő tájékozódást az egész mivelet financerózásáról sem.

A gazdasági egyesület javaslata esupán jel-szavakra építi egész tervezetét és annak pénzügyi lebonyolításáról teljesen hamis képet nyújt.

Mindenki előtt ismeretes tény s e javaslatnak indokoló része azt nyíltan be is vallja, hogy a debreceni gazda csak kényszerűségből legeltet a Hortobágyon, mert földjét a küszöbig felszántja.

De kényszerűségből legeltet ott a debreceni gazda már azért is, mert azon a legeltetésen haszna nincs. Az ott legelő jószág sem csontra, sem husra nem termel, az csak az időt tölti s mire ősszel a legelő elfogyott, elfogyott a jó-szág is.

Az ilyen legeltetés számos jószágunként 10 koronával meg van fizetve s ha ezen nincsen veszteség, annak oka csupán az, hogy e váltság-dij fejében termést adott a szántóföld az ajtó küszöbéig.

A számos jószágunként 10 koronával ezideig is fizetett terheknek elvállalásán felül azonban a gazdasági egyesület javaslata a Hortobágy vétel-ára fejében megajánl nyole millió koronát Ennek évi kamatja, törlesztéssel együtt 400,000 korona, 30 ezer darab számos jószágra elosztva tehát számos jószágunként és évenként 13 $\frac{1}{3}$ korona.

A fentebb említett 10 koronával együtt 23 $\frac{1}{3}$ korona.

Ilyen magas legeltetési-dij mellett a mai kül-terjes legeltetési rendszer meg sem állhat, jobban tennék a gazdák, ha jószágukat pénzen váltott legelőre az Avasba, vagy a Bükkbe hajtánák fel, mert ott ilyen, vagy ha esetleg valamivel ma-gasabb áron is, javulnának ahelyett, hogy sulyuk-ból vesztenek.

Minthogy tehát ez a külterjes rendszer meg nem állhat, bekövetkezik a legeltetési jogoknak értéken alul való eladása, a vagyonkommaszálás és végül a felosztás, aminek hasznát láthatja egynéhány pénzember, de a köznek abból haszna nem lehet. Elég legyen e helyen Karcag példá-jára hivatkoznom.

Ezt megakadályozandó, a közbirtokosságnak át kellene térnie a belterjesebb rendszerre, így biztosítván magát arról, hogy jószágállományára a legeltetés hasznot hajtó lesz. Ez a belterjesebb rendszer azonban, amint azt lentebb kifejtteni fogom, mintegy 3 millió korona befektetést és ezenfelül tetemes fentartási és üzem költséget igényel, ami számos jószágunként és évenként a befektetés után újabb 13 korona 63 fillér legelő-bérnek felel meg.

Ezekkel szemben azonban a feltörendő földek kat. holdankint mintegy 16 kor. jövedelmet ad-nának, 12 ezer kat. hold után ez a jövedelem 192 ezer korona, tehát számos jószágunként 6 ko-rona 40 fillér. Az összes legelőbér számos jó-szágunként kitesz; 10 + 13. 33 + 13. 63—640 = 30 korona 59 fillért.

Jelzálogkölesönképen ezeket a befektetési ösz-szegeket aligha sikerül biztosítani de ha gazdáink készenlétben tartják is azokat, nagyon meggon-dolandónak tartom, hogy nem volna-e célszerűbb ilyen áron valahol a hegyek között szerezni legelőbirtokot. Ami azonban kétségen felül áll, az, hogy mindazokat a befektetéseket, amelyek-ről itt szó volt s amelyeket alább részletesen is felfogok sorolni, a város maga sokkal könnyeb-ben eszközölheti, mint a közbirtokosság, elsősor-ban, mert nem kell neki nyole millió korona vételért lefizetnie, tehát kisebb lesz a befektetés, másodsorban pedig, mert a befektetéseket olcsó hitel útján is eszközölheti.

A fentebbieket összegezve, látjuk, hogy itt körömszakadtáig menő harc folyik a jószág-tenyésztés megmentésének jelszava alatt s míg a tájékozatlan gazdaközönség azért a jelszóért még saját existenciáját is képes volna aláaknázni, a tanács a Kövendy-féle gyáripari és sociális és gazdasági egyesületi legeltetési terv között át-hidalást tervez, amelynek pillérei azonban nin-csenek kellőleg megalapozva.

Az a meggyőződésem, hogy a Kövendy-féle javaslat sorsa — sajnos — végkép eldöntött, de viszont a legeltető gazdaközönséget meg kell menteni a harakiritől és a jószágtenyésztést biztos

alapokra kell fektetni, arra készletnek, hogy alábbi javaslatomat ajánlom a tekintetes tanács és a közgyűlés figyelmébe:

1. Az egész hasznosítási tervezet oly alapokra fektetendő, amelyiknek vezéreszméje az állattenyésztés ügyének előmozdítása, tehát minden létesítménynek, amelyik a Hortobágyon terbe vétetik, az állattenyésztést kell szolgálnia.

2. Az összes szükséges befektetéseket maga a város eszközölje és ezek fejében a legelőbért és a feltörendő területek bérét maga a város vételezze be.

3. Meg kell állapítani a Hortobágyon legeltethető jószágállomány maximumát 30 ezer számos jószágnak megfelelő mennyiségben.

4. Ennek a jószágállománynak elosztásához képest a Hortobágyot legelő-járásokra kell szakítani, illetve a jelenlegi felosztást a jövőre is fent kell tartani és minden ilyen járason az ide besztott jószágmennyiségnek megfelelő méretű ólakat, aklokot és karámokat kell építeni.

5. A szükséges alom előállítására végett összesen mintegy 12,000 kat. hold nagyságu területet szántóvá kell átalakítani és pedig a szállítási távolságok csökkentése végett, oly módon elosztva, hogy minden legelőjárás közelébe jusson egy gazdaság. Ezeket a gazdaságokat a város vagy házilag kezeli, vagy azzal a feltétellel adja bérbe, hogy a főszűly a szalma termelésre fektetendő s a szalmát és szénát az aklokhoz, illetve a trágyát onnan szállítani a bérlő köteles.

6. A Csunya földön 3000 kat. hold kiterjedésű területet öntözött rétté kell átalakítani és az itt termelt takarmányt a legeltető gazdák jószágával feléltetni azokban az időközökben, amikor vagy a legelő kimélése végett nem szabad legeltetni, vagy a legelő nem szolgáltat elegendő mennyiségű táplálékot.

7. A termelt trágyának háromnegyed része a szalmáért cserébe a gazdaságoknak visszaadatik, egynegyed része az öntözött rét és a legelő feljavítására fog fordítatni.

8. A legelőt le kell csapolni, a bogáncsot irtani, ott, ahol az szükségesnek mutatkoznék, a begyepesedést mesterségesen elősegíteni.

9. Jó legeltetési szabályzatot kell alkotni, amelyben többek között különös súly fektetendő a következőkre:

a) a korai és késői legeltetés megszüntetendő;
b) felázott talajon legeltetni nem szabad;
c) a legelőjárások legalább négy kisebb parcellára osztandók és a következő parcellára csak akkor szabad jószágot hajtani, ha megelőző már teljesen le van legelve;

d) a parcella legeltetésén a szarvasmarhát követi a ló.

10. A jószágot minden éjjelre be kell hajtani a karámokba, illetve aklokba, esetleg ólakba. Nagyon zord időjárás mellett legfeljebb rövid időre, felázott talaj esetén egyáltalában nem szabad kihajtani.

Javaslatom indokolásaképpen közlöm az erre vonatkozó számítási adatokat:

Egy darab legelő jószág napi alomszükséglete a nyári hónapokban 2 kg. hat hó, vagyis 180 nap alatt 360 kg. 30,000 drb. legelő jószág hat havi alomszükséglete tehát 108,000 métermázsa.

Egy kat. hold szalmatermése mintegy 30 métermázsa, 108 ezer métermázsa szalma előállításához tehát 3600 kat. hold bevetett területre volna szükség.

Ha a helyi szokás szerint minden második évben termeltetik ugyanazon a területen kalászos, akkor 7200 kat. holdat kellene feltörni.

Ennek a területnek megműveléséhez és a köteles fuvar teljesítéséhez azonban mindig bőven számítva, mintegy négyszáz fogat kell 1600 drb. jószágállománnyal.

Ennek a részére 365 nap alatt napi 3 kg. almot számítva, az évi szükséglet mintegy 18000 métermázsa, ami újabb 600 kat. hold bevetett területnek, illetve 1200 kat. hold feltört területnek felel meg.

Feltörendő volna tehát összesen 8400 kat. hold. Hogy azonban a gazdaságban tartandó haszonjószág és cselédek jószága alá is jusson alom, összesen 12,000 kat. hold lesz feltörendő.

A legeltetési szabályzat értelmében a jószág átlag két hónapon át, vagy teljesen, vagy részben takarmányon tartatik. Ha teljesen takarmányon tartatnék, számos jószágoként és naponként mintegy 9 kg. szénát kellene számításba venni; de minthogy részben legel is, elegendő napi 5 kg. 60 nap alatt tehát egy számos jószág három métermázsat, 30,000 drb. 90,000 métermázsa fogyaszt.

Ezt a mennyiséget az első két éven túl mintegy 3000 kat. hold öntözött szikes rét megtermi.

A termelt trágya számos jószágoként legelő jószágnál hat hó alatt mintegy 20 métermázsa; 30,000 darabnál tehát 600,000 métermázsa.

Igásjószág trágya termelése évenként és darabonként mintegy 60 métermázsa, 1600 darabnál mintegy 100,000 métermázsa.

Rendelkezésünkre áll tehát évente 700,000 métermázsa trágya.

A szükséglet a szántóföldön kat. holdanként 250 métermázsa, 8400 kat. hold negyed részén, vagyis 2100 kat. holdon évenként mintegy 52,5000 métermázsa.

Az öntözött rét trágya szükséglete kat. holdanként és évenként mintegy 30 métermázsa komposztrágya, amelyik kétharmadrészében célszerűen istállótrágyából készül. Az évi szükséglet tehát kat. holdanként 20 métermázsa istállótrágya, 3000 kat. holdon 60,000 métermázsa.

A két tétel összege 585,000 métermázsa, és marad feleslegül 115,000 métermázsa.

Ha ebből ép úgy, mint az öntözött rétnél komposztrágya készül, és minden kat. holdra 60 métermázsa komposztrágyát számítunk 40 métermázsa istállótrágyából, minden évben 2875 kat. hold legelő trágyázható be.

Javaslatom alapján a költségvetés a következőképen alakul:

I. Befektetések:

1., 12,000 kat. hold bér gazdaságon épült tőke à 50 kor.	600,000 K.
2., 30,000 drb. számos jószág részére ólak, aklok, karámok à 20 kor.	600,000 „
3., 3000 kat. hold öntözésre való berendezésre à 550 kor.	1.650,000 „
4., Mintegy 30,000 kat. hold lecsapolása, belefoglalva a 9000 kat. holdnak telkesítését à 10 kor.	300.000 „
5., Mezei vasut mintegy	50.000 „

Összes befektetés: 3.200,000 K.

II. Fentartás:

3.200,000 korona tőke után átlag à 2%	64,000 K.
Összesen:	64,000 K.

III. Üzemi költség:

1., 175,000 métermázsa komposztrágya készítése à 20 fillér	35,000 K.
2., 3000 kat. hold öntözött rét üzemi költsége à 50 kor.	150.000 „
Összesen:	185,000 K.

IV. Mérleg:

Tétel szám	Tétel	Bevétel		Kiadás	
		K	f	K	f
1.	12,000 kat. hold szántó bérösszege kat. holdanként à 16 kor. . .	192,000	—		
2.	3000 drb. számos jószág legelőbére à 15 korona	450,000	—		
3.	3.200,000 kor. befektetési költség kamatja törlesztéssel együtt 5%			160,000	—
4.	Fentartási költség . .			64,000	—
5.	Üzemi költség			185,000	—
	Összesen:	642,000	—	409,000	—
		409,000	—		
	Marad évi tiszta bevétel	233,000	—		

Amíg tehát a gazdasági egyesület javaslata értelmében belterjes gazdálkodás mellett a legeltetés számos jószágoként 30 kor. 59 fillérbe, addig javaslatom értelmében csupán $10 + 15 = 25$ koronába kerül, és a város házipénztára is évi 233,000 korona tiszta jövedelemhez jut.

Ajánlom javaslatomat a mértékadó körök figyelmébe, azt hiszem, hogy ha ezen az alapon dolgozva a részletkérdések is megvitattatnak, az oly régen vajudó kérdés röviden megoldható lesz.

Debrecen, 1906. december 7.

Vinnay Géza,
műszaki tanácsos.

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának
1906. év december hó 10-én tartott rendkívüli közgyűlésének jegyzőkönyve.

323

12388, 16858—16637 1906. bkgy sz.

A Hortobágy hasznosítása ügyében az előzmények és az eddig folytatott tárgyalások tüzetes ismertetése után előterjesztettek, a Hortobágy jövedelmezőbb kihasználása tekintetében a 210—10,691/1897. bkgy. sz. határozattal javaslat tételre kiküldött bizottságnak, továbbá Kövendy Domokos törv. h. biz. tagnak, valamint az ez ügyben a jószág tartó gazdáknak a f. hó 25-én tartott értekezletén elfogadott s Riekl Antal értekezleti elnök által benyújtott javaslatai, melyek részint a „Város” című hivatalos lapban, részint önállóan nyomtatásban is megjelenve s minden bizottsági tagnak megküldve, mindenki előtt ismeretese.

Egyidejűleg bejelenti a városi tanács, hogy Vinnay Géza műszaki tanácsos idevonatkozólag szintén adott be javaslatot, mellyel azonban a városi tanács az idő rövidsége miatt érdemlegesen nem foglalkozhatott. — Ez utóbbinak is felolvasása után a városi tanács azon előterjesztést teszi, hogy a beterjesztett javaslatok mellőzésével a városi tanácsnak szintén bemutatott s a „Város” című lapban megjelent s a törvh. biz. tagoknak megküldött, s így azok előtt szövegezésében is egészen ismeretes hasznosítási javaslata lenne elfogadandó s a hasznosítás annak értelmében elrendelendő.

A tárgyalásnak ekként megkezdése után Jánosi Zoltán biz. tag azon érveléssel, hogy a hozandó határozat csak azon esetben lesz alaki tekintetben

helyes, ha az az ide vonatkozó törvény és szabályok szigorú megtartásával hozatik, indítványt tesz, hogy azok az érdekeltek, akiket ilyen esetekben a törvény és az ügyrend a szavazásból kizár, a fenforgó ügyben ne szavazhassanak.

Elnöklő főispánnak azon kérdésére, hogy kiket tekint ő ilyen érdekelteknek, kijelenti, hogy érdekelteknek tartja azon biz. tagokat, kik hortobágyi legeltetési jogokat használva, ott legeltetnek, a városnak ezért bért fizetnek s így a törvény értelmében, mint olyanok, kik a várossal mintegy szerződési viszonyban vannak, a törvényhatóság közjavadalmaira vonatkozó ügyek feletti tárgyalásban részt nem vehetnek.

Dr. Freund Jenő, Juhász Ignác, Komlóssy Arthur biz. tagok felszólalása után elnöklő főispán nyilvánkoztatja, hogy a törvény a jelen esetre nem alkalmazható, mert a legeltetési beneficiumban és nem jogban részesül a városnak minden polgára bizonyos legeltetési díj, nem pedig bér fizetés mellett s így bérleti viszonyról szó sem lévén, attól, hogy szavazati jogával éljen, senki meg nem fosztható s az indítvány felett napirendre tér.

A tárgyalás felolvasatván, a városi tanács előterjesztésével szemben Márton Imre biz. tag 82 biz. tag aláírásával a következő szóval is indokolt határozati javaslatot nyújtja be:

Határozati javaslat.

Minthogy Debrecen sz. kir. város közönségének egyik elsőrangú érdeke azál lattenyésztes biztosítása, s e szempontból a Hortobágy hasznosításának kérdése mai napig sincs kellően előkészítve, ez okból bizottsági közgyűlésünk

1. a városi tanácsnak a Hortobágy hasznosítására vonatkozó s tárgyalás alatt levő javaslatát a napirendről leveszi;

2. a 210—10,691/1897. sz. határozatával a Hortobágy jövedelmezőbb kihasználása céljából javaslat tételre kiküldött bizottságot és a tanácsot utasítja, hogy a Hortobágy hasznosítása tárgyában a jószág tartó gazdaközönségnek 1906. évi szept. 9-én tartott értekezlete által alakult bizottsággal ez ügyben tárgyaljanak s a tárgyalásuk eredményét terjesszék bizottsági közgyűlésünk elé.

Többek hozzászólása és hosszas vita után, amelyben Kardos László, Jánosi Zoltán, Juhász Ignác, Márton Imre, Kiss Albert, dr. Freund Jenő, Komlóssy Arthur, Zádor Lajos, Herczegh János és dr. Bakonyi Samu vettek részt, Kardos László biz. tag azon indítványt teszi, hogy amennyiben ezen halasztási indítvány elfogadtatnék, köteleztessek a kiküldött bizottság, illetve a városi tanács, hogy a Hortobágy hasznosítására nézve záros határidő alatt érdemleges javaslatot tegyen. Ezzel szemben Márton Imre eredeti határozati javaslatát tartja fenn azon pótlással, hogy a kiküldött bizottság érdemleges javaslat tételre ne köteleztessek, csupán arra utasítsassék, hogy az ügy miben állásáról az 1907. évi szept. hó 1-ig jelentést tegyen önként érthetőleg nem lévén ez által kizárva az, hogy amennyiben érdemleges javaslatával is készen van, — azt is beterjeszthesse.

Többek hozzászólása után elnöklő főispán elébb a napirendről való levételt célzó indítványt általánosságban szavazás alá bocsátván, az egyhangulag elfogadtatik.

Azután Márton Imrének Kardos László biz. taggal szemben tett azon indítványát bocsátja szavazás alá, hogy a kiküldött bizottság érdemleges javaslat tételre ne köteleztessek, csupán az ügy miben állásáról tegyen 1907. évi szeptember 1-ig jelentést.

Elnöklő főispán 21 biz. tagnak írásban beadott kérelmére a névszerinti szavazást elrendeli.

A névszerinti szavazás megkezdése előtt Kovács József polgármester bejelenti, hogy ő és a városi tanács tagjai e kérdésben szavazni nem kívánnak, nehogy ha az érdemleges javaslattételre szavaznak, akkor a Hortobágy hasznosításának keresztül erőszakolásával, ha pedig az ellenkezőre adják szavazatukat, akkor a kérdés elodázásával legyenek vádolhatók, mire elnöklő főispán kimondja, hogy ki-ki szavaz, vagy nem szavaz tetszése szerint.

A névszerinti szavazás ezután megkezdetvén „igen“-nel azaz a mellett, hogy a kiküldött bizottság érdemleges javaslattételre ne köteleztessék, összesen 65-en szavaztak.

„Nem“-mel azaz, akik azt kívánják, hogy a kiküldött bizottság a Hortobágy hasznosítása iránt a kitűzött határidőre érdemleges jelentést tegyen, összesen 37-en szavaztak.

Végül indítványoztatott, hogy a 210—10.691/897. bkgy. sz. a. közgyűlési határozattal kiküldött s időközben már a közgyűlés által kiegészített bizottságba a múlt évben elhalt ifj. Bányai István helyett egy biz. tag lenne beválasztandó, melynek folytán Jóna János biz. tag egyhangu felkiáltással a bizottságba beválasztatik.

Határozat:

A szavazás eredményéhez képest kimondatik, hogy a biz. közgyűlés a Hortobágy hasznosításának ügyét, mint a mely szerinte az állattenyésztés biztosítása szempontjából ez idő szerint kel-

lően előkészítve még nincsen, a napirendről leveszi.

2. a 210—10.691/1897. bkgy. sz. határozattal kiküldött bizottságot és a Tanácsot utasítja, hogy a Hortobágy hasznosítása tárgyában a jószágértő gazdaközönségnek 1906. évi szept. 9-én tartott értekezlete által alakított bizottsággal ez ügyben tárgyaljon s a tárgyalások eredményét terjessze a biz. közgyűlés elé;

3., felhívja a v. tanácsot, hogy az ügy miben állásáról 1907. szept. 1-ig jelentést tegyen.

A kiküldött bizottság az egyhangu felkiáltással abba beválasztott Jóna János biz. taggal kiegészítetvén, megállapítatik, hogy az a következő tagokból áll: Elnöke Kovács József polgármester, jegyző Varga Károly tb. tanácsnok. Tagjai a városi tanács részéről: Vecsey Imre főjegyző, Király Gyula tanácsnok, Dr. Magoss György t. főügyész, Roncsik Lajos főszámvevő.

A jog- s pénzügyi bizottság részéről: Simonffy Imre, Komlóssy Arthur, Márk Endre, Zádor Lajos, Dr. Bakonyi Samu, Komlóssy Dezső, Márton Imre. — A gazd. bizottság részéről: Horváth István, Szentesi János, Polgári Bálint, Kövendy Domokos, id. Kertész István, Jóna János.

Miről a v. tanács további intézkedés végett az összes iratok kiadásával jkvton értesítettik.

Kelt Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1906. decz. 10-én tartott rendkívüli ülésében.

Weszprémy Zoltán,
főispán.

Király Gyula,
tanácsos.